

KS. HUBERT SIEPERT

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

KONIECZNOŚĆ ODNOWY PRZEPOWIADANIA HOMILIJNEGO W ŚWIEŁLE POLSKIEJ I EUROPEJSKIEJ SYNTEZY SYNODALNEJ WYBRANE REFLEKSJE TEOLOGICZNE

1. Wprowadzenie. 2. Homilia w nauczaniu Kościoła. 3. Postulaty Polskiej Syntezy Synodalnej. 4. Europejska Synteza Synodalna o przepowiadaniu homiletycznym. 5. Podsumowanie

Słowa kluczowe: homilia, synodalność, kaznodziejstwo, język religijny

1. WPROWADZENIE

Kościół realizuje swoją posługę zbawczą w trzech głównych wymiarach: poprzez martyrię (urząd prorocki), liturgię (urząd kapłański) oraz przez diakonię (urząd królewski)¹. Jest to nawiązanie do potrójnej funkcji Chrystusa, która także wyraża się w urzędzie kapłańskim, prorockim i królewskim Syna Bożego². Kościół w swojej misji utożsamia się i kontynuuje w świetle misji Jezusa z Nazaretu. Do tych trzech funkcji w sposób tradycji odwołuje się teologia pastoralna, która stanowi „naukową refleksję o codziennym wzrastaniu Kościoła, w mocy Ducha Świętego, w kontekście historii”³.

W działalności zbawczej Kościoła trzeba zwrócić uwagę na urząd prorocki, który skupia się na przekazywaniu wiary i głoszeniu Dobrej Nowiny. Idąc za nauczaniem zawartym w *Kodeksie Prawa Kanonicznego*, urząd prorocki Kościoła wyraża się w przepowiadaniu Ewangelii, katechezach, nauczaniu religii w szkole,

¹ Por. R. Hajduk, *Trzy czy cztery podstawowe funkcje Kościoła? Pastoralnoteologiczny spór o kononię*, Studia Elbląskie 2013, nr 14, 97.

² Por. tamże.

³ Jan Paweł II, Adhortacja *Pastores dabo vobis*, nr 57, https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_25031992_pastores-dabo-vobis.html (dostęp: 17.05.2024).

wykładach akademickich z teologii, deklaracjach pisemnych czy innych sposobach głoszenia słowa Bożego, np. za pomocą środków społecznego przekazu⁴.

Wśród tych wymiarów urzędu prorockiego Kościoła należy zwrócić uwagę na kategorie przepowiadania słowa Bożego. Jest to ustny wyraz przepowiadania żywego słowa Bożego, który dokonuje się w przestrzeni liturgicznej Kościoła (homilia) oraz w pozaliturgicznej (kazanie oparte na tekstach biblijnych i pobożnościowych i kazania tematyczne)⁵.

Artykuł skupi się na pewnych wskazaniach, które pojawiły się w syntezach synodalnych: polskiej i europejskiej, które dotyczą zagadnienia powiązanego z przepowiadaniem homiletycznym. Na samym początku zostanie przedstawiona definicja homilii, jej charakter i miejsce w życiu Kościoła. Następnie przedstawione i omówione zostaną pewne wskazania, jakie pojawiły się w syntezach synodalnych zarówno polskiej, jak i europejskiej. Wskazania te potraktowane zostaną jako punkt do refleksji nad jakością głoszonego słowa Bożego.

2. HOMILIA W NAUCZANIU KOŚCIOŁA

W sposób szczególny na pierwszy plan w działalności pastoralnej Kościoła wysuwa się przepowiadanie w formie homilii. Tą z kolei można rozumieć jako specjalne nauczanie w kontekście akcji liturgicznej, które powiązane jest w sposób ścisły ze słowem Bożym (tekstami biblijnymi) oraz z obrzędem⁶. Homilia jako czynność Kościoła, która dokonywana jest przez specjalnie do tego przygotowanego szafarza, zasługuje na szczególne traktowanie ze względu na swoją powszechność i dostępność w przestrzeni eklesjalnej. Faktem jest, że dostęp do systematycznej katechezy, wykładów teologicznych bądź specjalistycznej literatury teologicznej, religijnej i duchowej może być ograniczony i czasem wymaga większej troski ze strony poszczególnych wiernych. Natomiast styczność z przepowiadaniem w ramach homilii ma w zasadzie każdy systematycznie praktykujący katolik. Ta forma przepowiadania słowa Bożego, ze względu na swój liturgiczny kontekst, ma także największy zakres oddziaływania w rzeczywistości konkretnej wspólnoty wiary, tj. parafii. *Dyrektorium homiletyczne* Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów przytacza homilie głoszone przez Ojców Kościoła jako teksty ściśle liturgiczne, które nie tylko pouczały lud i go uświęcały, ale także były przejawem kultu samego Boga⁷. Wskazuje to na ściśle kultyczny charakter samego przepowiadania homiletycznego. Słowo wygłaszane przez kaznodzieję w czasie sprawowania liturgii oddaje cześć i chwałę samemu Bogu.

⁴ Por. *Kodeks prawa kanonicznego*, Poznań 1984, kan. 762–772.

⁵ Por. S. Dyk, *Relacja między przepowiadaniem słowa Bożego a Kościołem*, Kieleckie Studia Teologiczne, 7 (2008), 27.

⁶ Por. H. Sławiński, *Rola homilii w liturgii Kościoła*, Studia Włocławskie 4 (2001), 290.

⁷ Por. Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Dyrektorium Homiletyczne*, Poznań, nr 7–8.

Homilia ma także wymiar sakramentalny. Poprzez przepowiadane Słowo, sam Chrystus staje się obecny w swoim Kościele, we wspólnocie wierzących⁸. „Sakramentalność słowa staje się zatem zrozumiała przez analogię do rzeczywistej obecności Chrystusa pod konsekrowanymi postaciami chleba i wina. Przystępując do ołtarza i uczestnicząc w Uczcie Eucharystycznej, rzeczywiście przyjmujemy w Komunii ciało i krew Chrystusa. Głoszenie słowa Bożego podczas celebracji pociąga za sobą uznanie, że sam Chrystus jest obecny i mówi do nas, abyśmy Go przyjęli”⁹.

Homilia może stać się doskonałym narzędziem komunikacji orędzia zbawczego słuchaczom. Sama komunikacja jest procesem porozumienia się jednostek, grup lub instytucji i jej celem jest wymiana myśli, dzielenia się wiedzą, informacjami i ideami. Proces dokonuje się przy użyciu różnych środków i wywołuje różnego rodzaju skutki¹⁰. Homilia doskonale wpisuje się w proces komunikacji jako forma przekazywania tego, co Kościół jako wspólnota wiary, instytucja bądź grupa osób ma do zakomunikowania poszczególnym jednostkowym, bądź grupowym adresatom.

Jak naucza papież Benedykt XVI, homilia staje się wyrazem głoszonej przez Kościół całemu światu Dobrej Nowiny o zbawieniu: „Tym, co Kościół głosi światu, jest bowiem Logos nadziei (por. 1 P 3, 15); człowiek potrzebuje «wielkiej nadziei», by żyć w swojej teraźniejszości”¹¹. Orędzie o Chrystusie dokonuje się poprzez proklamację słowa Bożego.

3. POSTULATY POLSKIEJ SYNTEZY SYNODALNEJ

Niestety, pomimo swojej powszechności, homilia jako forma komunikacji wiary jest często zaniedbywana i staje się przez to częstym przedmiotem krytyki ze strony wiernych Kościoła katolickiego. Dobrym przykładem swoistej krytyki, która pojawia się względem nauczania homilijnego, są syntezy synodalne, które podkreślają słabe strony działalności homiletycznej, która jest w pierwszej kolejności domeną działania Kościoła instytucjonalnego.

W polskiej syntezie synodalnej, która podsumowuje głosy wszystkich polskich diecezji, można dopatrzeć się następujących głosów krytycznych wobec przepowiadania homiletycznego w naszym kraju:

- 1) nieumiejętne prezentowanie katolickiej nauki społecznej, przez co homilie i kazania sprawiają wyraz politycznych,
- 2) moralizatorski ton homilii,
- 3) brak przygotowania księży do głoszenia homilii,
- 4) brak głębokiego wyjaśniania tekstów biblijnych odczytanych w czasie Mszy św., jak również i jakiegokolwiek odniesienia się do tych tekstów,
- 5) odczytywanie przez duchownych homilii z kartki bądź odczytywania ściągniętych tekstów z Internetu,

⁸ Por. tamże, nr 4.

⁹ Benedykt XVI, Adhortacja *Verbum Domini*, nr 56, Poznań 2010.

¹⁰ Por. W. Turowski, *Komunikacja słowa Bożego a komunikat zwrotny*, *Rocznik Teologii Katolickiej*, 10 (2011), 144.

¹¹ Benedykt XVI, Adhortacja *Verbum...*, nr 91.

- 6) zbyt krótkie homilie, które nie są w stanie wyrazić w pełni myśli oraz homilie zbyt długie, rozwlekłe, w których znajduje się zbyt wiele wątków,
- 7) brak szacunku kaznodziei wobec słuchaczy,
- 8) brak krótkich homilii w dni powszednie¹².

Jeśliby przeanalizować powyższe wypowiedzi, które znalazły się w syntezie krajowej, to należy zwrócić uwagę, że konieczna jest praca nad umiejętnością komunikacji ze strony kaznodziejów. Pracy wymaga zarówno aspektu merytorycznego homilii, jak też i aspektu technicznego, tj. ich długości, struktury i dostosowania do adresatów. Adresaci przepowiadania homiletycznego zwracają uwagę na przygotowanie mówcy i oczekują, że ten potraktuje ich z szacunkiem oraz będzie miał odpowiednią wiedzę i kompetencje, aby w sposób czytelny, jawny i przejrzysty przedstawić nauczanie Kościoła w danej kwestii.

Uczestnicy spotkań synodalnych wskazują także na umocowanie przepowiadania homilijnego w kontekście całej liturgii, a w sposób szczególny w tekstach biblijnych. Nie wystarczy tylko moralizatorstwo, które opiera się na strukturze nakazowo-zakazowej, ale przekaz nauczania musi zawierać solidną podbudowę teologiczną i biblijną. W tym miejscu warto przypomnieć jedną z reguł, do których odwołuje się homiletyka: indykatyw zbawczy poprzedza imperatyw moralny¹³. Pierwszeństwo w głoszeniu homiletycznym trzeba koniecznie dać Ewangelii. Przepowiadanie moralizujące, doktrynerskie bądź zbyt skupione na egzegezie biblijnej może osłabić porozumienie serc, jakie zawiązuje się pomiędzy przemawiającym poprzez homilię Chrystusem a Ludem Bożym¹⁴. Co w ostateczności może zamknąć słuchacza na przychodzącego do niego Chrystusa w swoim słowie.

Należy także pamiętać, że homilia stanowi integralną część liturgii eucharystycznej. Z tego też tytułu: „kiedy uznaje się homilię za integralną część mszy, wtedy staje się jasne, że homilista ma traktować układ czytań i modlitw z celebracji jako rzecz zasadniczą dla jego interpretacji słowa Bożego”¹⁵. Przejawem bogactwa tekstów liturgicznych, które odczytywane są w czasie Mszy świętej, jest współczesny lekcjonarz mszalny. Odpowiada on na wezwanie Soboru Watykańskiego II: „aby tym obficie zastawić wiernym stół słowa Bożego, należy szerzej otworzyć skarbiec biblijny, tak by w określonej liczbie lat odczytać ludowi ważniejsze części Pisma Świętego”¹⁶. Tym bardziej przygotowujący się do przepowiadania homiletycznego powinien mieć na uwadze nauczanie Kościoła w tej kwestii, jak również i głos Ludu Bożego wyrażony w syntezie synodalnej, co do konieczności osadzenia homilii w tekstach Pisma Świętego, które odczytywane są w czasie liturgii.

¹² Por. *Synod 2021–2023. Synteza krajowa*, s. 21, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2022/08/Synteza_SYNOD_2021_2023.pdf (dostęp: 17.05.2024).

¹³ Por. H. Sławiński, „Homilie to często klęska”. *Konieczność poprawy jakości homilii*, *Polonia Sacra*, 27 (2023) 3, 90.

¹⁴ Por. *Dyrektorium homiletyczne...*, nr 6.

¹⁵ Tamże, nr 16.

¹⁶ Sobór Watykański II, *Sacrosanctum concilium*, nr 51, <https://www.liturgia.krakow.pl/wp-content/uploads/2020/11/Konstytucja-o-Liturgii-%C5%9Awi%C4%99tej-Sacrosanctum-Concilium.pdf> (dostęp: 10.07.2024).

Słuchacze polskich homilii bardzo niechętni są także tekstom odczytywanym z kartki bądź zaczerpniętym z książek lub Internetu. Potrzeba jest kaznodziejstwa, które oparte jest na własnym przeżyciu słowa. Jest to zrozumiałe, gdyż akt komunikacji, którym jest także homilia, ma charakter głęboko relacyjny¹⁷. W przepowiadaniu wiary komunikuje się nie tylko prawdy i treści, ale komunikujemy także siebie, swoje doświadczenie, swoją wiarę i swoje przeżycie¹⁸. Dlatego kaznodziejstwo i homilia, które są tylko skoncentrowane na przekazie treści, które są obce i nie przeżyte przez podmiot komunikujący, w tym przypadku przez kaznodzieję, mogą nie przekonywać i nie wywierać żadnego wpływu na słuchaczach. Stąd też zalecenie papieża Franciszka, aby poświęcać więcej czasu na przygotowanie do przepowiadania słowa Bożego. Konieczne jest znalezienie odpowiednio długiego czasu na studium, rozmyślanie, modlitwę i kreatywność duszpasterską, aby należycie skupić się na przygotowaniu niedzielnej homilii. Czasem nawet kosztem innych, ważnych obowiązków związanych z duszpasterstwem i zarządkiem parafii¹⁹.

Podmiot komunikujący musi być zanurzony w tym, co głosi, sam musi przeżyć i doświadczyć działania Bożego w swoim życiu, aby mógł je komunikować innym. Nie chodzi jednak w tej materii tylko o pewną swoiście rozumianą kościelną sztukę retoryki. Tego typu postawa i forma myślenia mają w sobie wielką teologiczną głębię, która wynika z samej istoty chrześcijańskiego Objawienia. Jak zauważa kardynał Gerhard Ludwik Müller: „objawienia nie interpretuje się ani jako systemu prawdziwych twierdzeń, ani jako stanów uczucia religijnego, lecz jako wydarzenie relacji między dwoma podmiotami”²⁰. Chodzi o relację w komunikacji i dawanie siebie. Kaznodzieja, który komunikuje prawdy wiary, którymi żyje na co dzień, staje się naśladowcą samego Boga w Jego objawieniu się człowiekowi.

4. EUROPEJSKA SYNTEZA SYNODALNA O PRZEPOWIADANIU HOMILETYCZNYM

Problem komunikacji w ramach przepowiadania homiletycznego nie jest widoczny tylko w przestrzeni Kościoła w Polsce. Dotyka on Kościoła na całym Starym Kontynencie. Przejawem tego są uwagi względem działalności homiletycznej, zawarte w Dossier końcowym z europejskiego spotkania synodalnego, które odbyło się w lutym 2023 r. w Pradze.

Poszczególne kościoły w Europie zauważały problem, jaki istnieje co do kwestii języka Kościoła i jego komunikatywności, także w przestrzeni liturgicznej. Dało się słyszeć następujące głosy: „musimy zdać sobie sprawę, że «język wiary używany w Kościele często bardzo różni się od tego, co ludzie rozumieją i używają w codziennym życiu współczesnego społeczeństwa» (Holandia) [...] w wielu krajach

¹⁷ Por. J.A. Sobkowiak, *Komunikacja przejawem podmiotowości osoby*, w: *Teologia środków społecznego przekazu w naukach o mediach*, red. J. Olędzki, Warszawa 2018, 57.

¹⁸ Por. tamże, 65–69.

¹⁹ Por. Franciszek, *Adhortacja Evangelii gaudium*, nr 145, Wrocław 2014.

²⁰ G. Müller, *Dogmatyka katolicka*, Kraków 2015, 83.

pojawiają się wezwania do refleksji i działania na rzecz odnowy języka liturgicznego, a głębiej – do pragnienia odnowy, która z jednej strony wyraża tajemnicę wiary i liturgii, a z drugiej – relację między liturgią a życiem. «Niektórzy wierni zauważają, że na ogół w Bułgarii księża i Kościół nie używają współczesnego języka, podczas gdy czasy się zmieniały i kościoły są w połowie puste» (Bułgaria). Gdzie indziej również występuje napięcie między pragnieniem duchowości a zbyt formalną liturgią. Szczególną trudność przedstawia homilia: trzeba «zwrócić uwagę na kształcenie i wspieranie kapłanów [...], którzy muszą być blisko Ludu Bożego, wyrażając także bliskość całego Kościoła poprzez prostotę przepowiadania, które musi być obecne wszędzie» (Mukaczewo)²¹.

Uczestnicy spotkania dostrzegli problem języka. Co ciekawe, ten problem zauważyli także przedstawiciele państw zachodnich, takich jak Holandia, jak również i krajów dawnego bloku wschodniego, ułożonych na Bałkanach, jak Bułgaria. Problem ten pokazuje metamorfozę, jakiej doświadcza współczesny świat, a szczególnie kraje europejskie w kwestii przemian kulturowych.

Pewne pojęcia, jakimi posługuje się współczesna kultura, mogą mieć inne znaczenie niż to, jakie jest im nadawane w przestrzeni eklesjalnej. Także pewne zwroty liturgiczne, które później przejmowane są przez kaznodziejów w ramach ich homilii, mogą stanowić niezrozumiałe anachronizmy, które nie są czytelne dla osób, które rzadko pojawiają się w rzeczywistości liturgicznej. Poprzez to aspekt komunikatywności przepowiadania homiletycznego może być dość niski.

Sam język religijny, który mocno powiązany jest z doktryną oraz w praktyką życia i kultu, także ulega oderwaniu od swojego pierwotnego i naturalnego źródła. Jak zauważa Paweł Grad: „bez tego kontekstu praktycznego znaczenie języka religijnego rozmywa się, staje się podatne na sprzeczne interpretacje. To właśnie dzieje się w naszej zsekularyzowanej kulturze. Sekularyzacja – wracam tu do mojej tezy – nie polega na «zniknięciu» religii. Polega na skurczeniu się sfery religijnego życia i oderwaniu się «języka religijnego» od praktyki. W naszej informacyjnej kulturze fragmenty języka religijnego i religijne symbole trwają mimo tego, że zniknął kontekst, w którym były naprawdę zrozumiałe. Mszy słucha się w filharmonii, chorału można (jeśli ktoś lubi) słuchać w domu, obrazy z kościołów podziwia się w muzeach. Natomiast język religijny został rozparcelowany i służy do swobodnego, samodzielnego budowania duchowej tożsamości. Za taką «samodzielną interpretację Pisma» nie grożą żadne sankcje. Co więcej: nawet wierni pozostający w strukturach tradycyjnych religii formułują roszczenia pod adresem norm tych religii, żądając ich dostosowania do swojej zsekularyzowanej interpretacji języka religijnego. Dobrym przykładem tego zjawiska jest dyskusja dotycząca Adhortacji *Amoris laetitia* w Kościele katolickim”²².

²¹ Europejskie Zgromadzenie Synodalne, *Dossier końcowe*, nr 61, 68, https://www.synod.va/content/dam/synod/common/phases/continental-stage/final_document/Dossier-Synod-Zgromadzenie-Kontynentalne-Praga_PL.pdf (dostęp: 17.05.2024).

²² P. Grad, *Sekularyzacja i język religii*, Teologia polityczna, <https://teologiapolityczna.pl/pawel-grad-sekularyzacja-i-jezyk-religii> (dostęp: 16.07.2024).

W pewien sposób, może nie do końca uświadomiony, ten problem został także zauważony w trakcie europejskiego spotkania synodalnego. Język Kościoła, ale także język symboli, gestów i postaw liturgicznych, które wykorzystywane są w liturgii, a co za tym idzie także w kaznodziejstwie, współcześnie pojawiają się coraz częściej w kontekście świeckim i czasem nabierają odmiennego znaczenia. Przez co stają się dla współczesnych uczestników liturgii albo niezrozumiałe, albo jako mające odmienne znaczenie.

Ważne jest, aby kaznodzieja przygotowujący swoje wystąpienie był świadomy tego, że staje coraz częściej przed ludźmi, którzy mogą nie rozumieć gestów wykonywanych w liturgii bądź mieć ich odmienne rozumienie. Z tego też tytułu, coraz częściej powinny pojawiać się homilie o charakterze mistagogicznym, wprowadzające w znaczenie gestów i symboli. Warto byłoby także rozważyć powrót do kazań tematycznych, które pomimo zarzutów o doktrynerstwo, skrajny dydaktyzm i moralizatorstwo²³, stanowią jednak pewien systematyczny przekaz konkretnej wiedzy religijnej. Również powiązanej z rozumieniem gestów, symboli, ale także i pewnych konkretnych pojęć, takich jak: zbawienie, odkupienie, miłość, łaska, które również w trakcie przepowiadania powinny być wyjaśniane.

5. PODSUMOWANIE

Wszystkie te sugestie i spostrzeżenia powinny być punktem wyjścia do refleksji dla kaznodziejów nad językiem, jaki stosowany jest przez nich w czasie przepowiadania homilijnego.

Jak już zauważył papież Franciszek w swojej Adhortacji *Evangelii gaudium*: „kaznodzieja jest człowiekiem kontemplującym Słowo, a także kontemplującym lud”²⁴. Dlatego też z jednej strony powinien mieć głęboką relację z Bogiem poprzez teksty biblijne, ale również nie może zapominać o ludziach, do których jest posłany. Z tego też tytułu refleksja nad głosem adresatów przepowiadania homiletycznego, zawarta w syntezach synodalnych, powinna być przestrzenią do refleksji i zastanowienia się nad własnym warsztatem homiletycznym.

BIBLIOGRAFIA

- Benedykt XVI, Adhortacja *Verbum Domini*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2010.
 Dyk S., *Relacja między przepowiadaniem słowa Bożego a Kościołem*, Kieleckie Studia Teologiczne, 7 (2008), 27–42.
 Europejskie Zgromadzenie Synodalne, *Dossier końcowe*, https://www.synod.va/content/dam/synod/common/phases/continental-stage/final_document/Dossier-Synod-Zgromadzenie-Kontynentalne-Praga_PL.pdf (dostęp: 17.05.2024).
 Franciszek, Adhortacja *Evangelii gaudium*, Wydawnictwo TUM, Wrocław 2014.

²³ Por. E. Wiszowaty, *Od kazania tematycznego do homilii*, Studia Warmińskie, 39 (2002), 387.

²⁴ Franciszek, Adhortacja *Evangelii gaudium*..., nr 154.

- Grad P., *Sekularyzacja i język religii*, Teologia polityczna, <https://teologiapolityczna.pl/pawel-grad-sekularyzacja-i-jezyk-religii> (dostęp: 16.07.2024).
- Hajduk R., *Trzy czy cztery podstawowe funkcje Kościoła? Pastoralnoteologiczny spór o koinonię*, Studia Elbląskie 2013, nr 14, 97–114.
- Jan Paweł II, Adhortacja *Pastores dabo vobis*, https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/pl/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_25031992_pastores-dabo-vobis.html (dostęp: 17.05.2024).
- Kodeks prawa kanonicznego*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 1984.
- Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, *Dyrektorium homiletycznego*, Wydawnictwo Pallottinum, Poznań 2015.
- Müller M., *Dogmatyka katolicka*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2015.
- Sławiński H., „Homilie to często klęska”. *Konieczność poprawy jakości homilii*, Polonia Sacra 2023, nr 27(3), 79–104.
- Sławiński H., *Rola homilii w liturgii Kościoła*, Studia Włocławskie 2001, nr 4, 289–303.
- Sobkowiak J.A., *Komunikacja przejawem podmiotowości osoby*, w: *Teologia środków społecznego przekazu w naukach o mediach*, red. J. Olędzki, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2018, 57–80.
- Sobór Watykański II, *Sacrosanctum Concilium*, <https://www.liturgia.krakow.pl/wp-content/uploads/2020/11/Konstytucja-o-Liturgii-%C5%9Awi%C4%99tej-Sacrosanctum-Concilium.pdf> (dostęp: 10.07.2024).
- Synod 2021–2023. Synteza krajowa*, https://episkopat.pl/wp-content/uploads/2022/08/Synteza_SYNOD_2021_2023.pdf (dostęp: 17.05.2024).
- Turowski W., *Komunikacja słowa Bożego a komunikat zwrotny*, Rocznik Teologii Katolickiej 2011, nr 10, 144–160.
- Wiszwaty E., *Od kazania tematycznego do homilii*, Studia Warmińskie 2002, nr 39, 385–397.

THE NECESSITY OF RENEWING HOMILY PREACHING IN THE LIGHT OF THE POLISH AND EUROPEAN SYNOD SYNTHESIS SELECTED THEOLOGICAL REFLECTIONS

Summary

The homily is an integral part of the Church's liturgical activity and one of the primary means of communicating with the faithful. Through homiletic preaching, the truths of faith and morality proclaimed by the Church are conveyed, passages from the Holy Scriptures are explained, and the faith of the people of God is awakened, strengthened, and affirmed. Therefore, attention to homiletic preaching should be at the heart of the entire Church. This article aims to outline certain issues identified in the synodal syntheses, both Polish and European, concerning the method and quality of preaching.

Key words: homily, synodality, preaching, religious language

Nota o Autorze

Ksiądz **Hubert SIEPERT** – kapłan diecezji łowickiej, magister teologii ogólnej (AKW 2021 r.). Licencjat kanoniczny z teologii pastoralnej (UKSW 2024 r.) Obecnie doktorant na Wydziale Teologicznym UKSW. ORCID ID: 0009-0009-1812-3491
Kontakt e-mail: hubert.siepert@onet.pl